

SÜREKLİ VE DÜZENLİ SINIF ÖĞRETMENİ DEĞİŞİKLİĞİNİN KAYNAŞTIRMA ÖĞRENCİSİ ÜZERİNDEKİ ETKİSİNİN ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİNE GÖRE BELİRLENMESİ*

Halil ÖZGÜR¹, Cahit NURİ²

ÖZ

Bu çalışmada, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde kaynaştırma eğitimi yapılan okullarda, sürekli ve düzenli sınıf öğretmenliği değişikliğinin kaynaştırma öğrencisi üzerindeki etkisinin sınıf öğretmenlerinin görüşlerine göre belirlenmesi amaçlanmıştır. Nitel araştırma yöntemlerinden fenomenolojik modelin kullanıldığı çalışmada, yarı yapılandırılmış görüşmeler yapılarak katılımcıların görüşleri betimsel analiz yöntemiyle analiz edilmiştir. KKTC'de görev yapan 28 sınıf öğretmenin katılımıyla COVID-19 önlemleri alınarak ev, kafe ve okul ortamlarında görüşmeler yüzyüze gerçekleştirilmiştir. Araştırmada elde edilen bulgularda, sınıf öğretmenleri sürekli ve düzenli sınıf öğretmeni değişikliğinin kaynaştırma öğrencisi üzerinde olumsuz etki yarattığı sonucuna ulaşılmıştır. Sınıf öğretmenlerinin öğretmeni ile öğrenci arasında yakalanan uyum ve yapılan eğitsel düzenlemelerin devam edebilmesi için bir yıldan daha fazla süreye ihtiyaç duydukları ve yapılan değişiklikten sonra özel gereksinimli öğrencilerinin akademik gelişimleri için kaygı duydukları ortaya çıkmıştır. Sınıf öğretmenleri kaynaştırma eğitiminin mutlaka yapılması görüşünde olduğu ancak kaynaştırma eğitimi alan öğrencilerinin sınıf tekrarının gerekliliği konusunda kararsız oldukları belirlenmiştir. Öğretmenler öğretim uyarlamaları yaparken ders saatlerinin özel gereksinimli öğrenci için yeterli olmadığını ortaya koymuştur. Ayrıca öğretmenler öğrenciye uygulanacak yöntem ve öğrencinin gereksinimleri hakkında daha fazla bilgiye ihtiyaç duymaktadırlar.

Anahtar Kelimeler

Sınıf Değişikliği, Kaynaştırma Eğitimi, Özel Gereksinimli Birey, Sınıf Öğretmeni

DETERMINING THE EFFECT OF CONTINUOUS AND REGULAR CLASSROOM TEACHER CHANGE ON INCLUSION STUDENTS ACCORDING TO TEACHERS' VIEWS

ABSTRACT

In this study, according to the opinions of primary school teachers, it is aimed to determine the effect of continuous and regular classroom teaching change on mainstreaming students in schools where inclusive education is provided in the Turkish Republic of Northern Cyprus. The phenomenological model, which is one of the qualitative research methods was used in this study to demonstrate semi-structured interviews were conducted and the opinions of the participants were analyzed by descriptive analysis method. The interviews were held in home, cafe and school environments with the participation of 28 classroom teachers working in the TRNC, by taking COVID-19 precautions. In the findings obtained in the research, it was concluded that the continuous and regular classroom teacher changes had a negative effect on mainstreaming students. Primary school teachers stated that they needed more than one year for the continuation of the rapport and educational arrangements between the students and teachers. After the change, it was revealed that teachers were concerned about the academic development of their students with special needs. It has been determined that the classroom teachers are of the opinion that inclusive education should be done but they undecided about the students who receive inclusive education are necessity of grade repetition. In order to overcome these difficulties, they allocate more time to their students with special needs by collaborating with special education teachers and school counselors. In addition, teachers need more information about the method to be applied to the students and their needs.

Key Words

Classroom Change, Inclusive Education, Individual with Special Needs, Primary School Teacher

*Bu makale, Halil ÖZGÜR'ün Uluslararası Kıbrıs Üniversitesi'nde Dr. Cahit NURİ'nin tez danışmanlığında tamamladığı yüksek lisans tezinin özetidir.

¹Uluslararası Kıbrıs Üniversitesi, e-mail: halilozgur2@gmail.com, ORCID: 0000-0002-4818-8589

²Dr, Uluslararası Kıbrıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi, e-mail: cnuri@ciu.edu.tr, ORCID: 0000-0003-0805-1972

Alıntılama: Özgür, H., Nuri, C. (2022). Sürekli ve düzenli sınıf öğretmeni değişikliğinin kaynaştırma öğrencisi üzerindeki etkisinin öğretmen görüşlerine göre belirlenmesi. *Yaşam Becerileri Psikoloji Dergisi*, 6(11), 1-21.

Giriş

Toplumlar içinde bulunduğu çağı anlamak, birikimlerini gelecek nesillere aktarmak adına her bireyin eşit şekilde yararlandığı bir eğitim sistemine gereksinim duymaktadır. Tipik gelişim gösteren bireylere tanınan eğitim fırsatları özel gereksinimli bireyler için de sağlanmalıdır (Friend ve Bursuck, 1999; Friend, 2013; Lewis, Wheeler, ve Carter, 2017). Eğitim alanında eşit şartların sağlanması ise bireysel farklılıkları dikkate alan program ve uygulamaların geliştirilmesiyle mümkündür. Bu uygulamalardan biri de özel gereksinimli bireylerin tipik gelişim gösteren akranlarıyla eşit şartlarda eğitim almasını amaçlayan kaynaştırma uygulamalarıdır (Turnbull, Turnbull, Wehmeyer ve Shogren, 2020). Kaynaştırma uygulamaları, özel gereksinimli bireylerin tipik gelişim gösteren akranlarıyla aynı ortamlarda eğitim almalarını ve ihtiyaç durdukları becerilerin kazandırılmasını amaçlanmaktadır (Battal, 2007).

Türkiye Ulusal Engelliler Veri Tabanı (UEVT) 2020 yılı verileri incelendiğinde dünya nüfusunun %15'inin özel gereksinimli bireylerden oluştuğu, Türkiye'de ise bu sayısının 2.530.376 olduğu ancak resmi olmayan verilerle bu oranın %13'e yani yaklaşık 11.000.000'a ulaştığı belirtilmektedir. Aynı veriler incelendiğinde özel gereksinimli bireylerin %27'sinin 0-21 yaş, %36'sının 22-49 yaş, %37'sinin ise 50-64 yaş aralığında olduğu görülmektedir. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Milli Eğitim Bakanlığı (KKTC-MEB) (2006), Özel Eğitimden Yararlanma Hakkı, Madde 42'de yer alan "*Özel eğitime gereksinimi olan her öğrenci zorunlu eğitim çağında iken ilgi ve yeteneği oranında, zorunlu olarak özel eğitimden parasız veya parasız yatılı yararlanma hakkına sahiptir. Ancak, zorunlu eğitim yaşı dışında da özel eğitim görmek isteyenlere, gerekli eğitim olanağı devletçe ücretsiz sağlanır.*" ifadesi 0-21 yaş aralığındaki %27'lik dilimde bulunan özel gereksinimli bireylerin direk olarak kaynaştırma öğrencisi olduğu veya olma ihtimalin bulunması bu hizmetlerin süregelen ve sistemli şekilde yürütülmesini önemli hale getirmektedir.

KKTC İstatistik Kurumu 2011 yılı en son yapılan nüfus sayım resmi verilerine göre Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin nüfusu 286.257 olarak belirtilmiştir. Dünya nüfusunun engellilik oranı bu nüfusa oranlandığında ise KKTC'de yaşamını sürdüren özel gereksinimli birey sayısı 35.000 civarı olarak hesaplanmaktadır. Ancak Can Ateş (2019) yaptığı çalışmasında KKTC Devlet Planlama Örgütünün 2006 yılında özel gereksinimli birey sayısını 4824 olarak açıkladığını ve 2011 yılı verilerinin paylaşılmadığını belirtmiştir. Aynı çalışmada Engelliler Federasyonu 2018 yılında özel gereksinimli kişilerin sayısını 5580, Eğitim Koordinasyon Kurulunun ise 5601 olarak açıkladığını belirtmiştir. Elde edilen sayısal sonuç KKTC eğitim sistemi için de kaynaştırma uygulamalarının ne kadar önem taşıdığını göstermektedir. Saygı (2007), bu durumu gerçekleştirdiği Özel Eğitim ve Kaynaştırma adlı çalışmasında Kuzey Kıbrıs'ta özel eğitim yasaının olmamasını belirterek gerekliliğini vurgulamıştır.

Kaynaştırma uygulamaları, KKTC özel eğitim alan yazınında uzun uzadıya tartışılrsa da pek çok eğitimci, ebeveyn ve politika yapıcı bu uygulamaların özel gereksinimli öğrenciler için olası yarar ve sonuçları hakkında yetersiz bilgiye sahiptir (Tabaklar, 2017; Esmer, Yılmaz, Güneş, Tarım ve Delican, 2017; Gökalp, 2019). Yasal ve finansal hususların tartışılması bütünleyici programların ve uygulamaların

tanımlanması ve kaynaştırmanın tüm öğrenciler üzerindeki etkilerinin belirlenmesine yönelik daha fazla araştırmaya ihtiyaç duyulduğu ise bir gerçektir. Ancak KKTC Milli Eğitim Yasası ikinci bölümünde Madde 10'da Fırsat ve Olanak Eşitliği "*Durumları dolayısıyla özel eğitime gereksinimleri olan çocukları ve gençleri, topluma yararlı kılabacak biçimde yetiştirmek ve onlara sağlıklı, dengeli ve güçlü bir kişilik kazandırmak amacıyla, çağdaş ve bilimsel eğitim yöntem ve olanakları gözetilerek, gerek okul içinde gerekse okul dışında gerekli koruyucu, güçlendirici, geliştirici ve yetiştirici önlemler alınır.*" şeklinde belirtilmektedir. Bu maddeden de anlaşılacağı gibi direk olarak kaynaştırma uygulamalarına vurgu yapılmasa da, madde içinde yer alan "*...gerekli koruyucu, güçlendirici, geliştirici ve yetiştirici önlemler alınır.*" ifadeleri özel gereksinimli bireylerin ihtiyaç duydukları hem toplumsal hem de eğitsel hizmet ve uygulamalara ulaşmasının gerekliliğini işaret etmektedir. Hazırlıkları yapılan KKTC Özel Eğitim Yasa Tasarıyla ilgili Abbasoğlu (2016) çalışmasında, öğretmenlerin tasarıyla ilgili yeterince bilgilendirilmedikleri ancak bu yasanın gerekli olduğu ve mevcut öğretmenler yasının da özel eğitim alanı için yeterli olmadığı görüşüne sahip olduklarını belirtmiştir.

Gökalp (2019) ve Tabaklar (2017) gerçekleştirdikleri çalışmalarda, KKTC'de kaynaştırma eğitimine dahil olan sınıf öğretmenlerinin yapılan yasal düzenlemeler ile ilgili bilgi sahibi olup olmadıklarını vurgulamıştır. Bu bilgiler ışığında kaynaştırma yasının çıkartılması ve ilgili disiplin alanlarında görev alacak öğretmenlerin uygulama ve yasal düzenlemeler hakkında bilgilendirilmesi kaynaştırma uygulamalarının başarıya ulaşması için zorunlu bir hal almaktadır. Bu çerçevede her ülkenin ihtiyaçlarını göz önüne alarak kendi eğitim sistemini ve eğitim programlarını oluşturması gerekmektedir. Bireyin gereksinim ve özelliklerini merkeze alan uygulamalar geliştirilirken de süreklilik ve denetimi sağlayacak yasal düzenlemelere ihtiyaç duyulmaktadır. Kaynaştırma uygulamalarının başarıya ulaşması için eğitimin sürekliliği ilkesini dikkate alarak uygulamaların kesintiye uğramadan devam etmesi gerekmektedir. Bu durum eğitimin her eğitim kademesinde bireylerin gelişimlerinin sağlıklı şekilde izlenmesi ve değerlendirilmesi için gereklidir. Özel gereksinimli bireylerin eğitim kademeleri veya programları arasında sağlıklı şekilde geçişini sağlamak için de program analizleri yapılmalıdır.

KKTC'deki okullar temel alındığında okul yöneticileri eğitim programlarının geliştirilmesi ve uygulamaya yönelik süreçlerden sorumlu iken bu programları uygulayan kişiler sınıf öğretmenleridir. Bu uygulamalar esnasında öğrencilerin gereksinim ve gelişimlerini sürekli ve doğrudan gözleyen sınıf öğretmenleri eğitim süreci içinde öğrenciler ile yapılan eğitsel çalışmaların yanında öğrencilerin öğrenme özellikleri ve bireysel farklılıkları hakkında da önemli bilgilere sahip olmaktadır. Tipik gelişim gösteren akranlarına kıyasla özel gereksinimli bireylerin ortam veya eğitsel düzenlemelere/değişikliklere uyum sağlama süreci daha fazla zaman almaktadır. Bu bilgiler ışığında özel gereksinimli bireylerin eğitimleriyle ilgili karar verirken planlanan eğitim sürecinin aksamaması ve ihtiyaçlarına yönelik destekler sunmak için sürekliliği sağlamanın zorunlu olduğu düşünülmektedir. Benzer şekilde, sınıf öğretmenleri de özel gereksinimli öğrencilerle çalışırken onları tanımak, sosyal, duygusal ve öğrenme özelliklerini belirlemek için zamana ihtiyaç duymaktadır.

KKTC, Türkiye ve Dünya’da kaynaştırma ile ilgili yapılan pek çok çalışma bulunmaktadır. Kaynaştırma ile ilgili, kaynaştırma eğitime yönelik görüşler, öğrencilere yönelik tutumlar, kaynaştırma eğitiminde yaşanan güçlükler, kaynaştırmada öğretim uygulamaları vb. pek çok çalışma karşımıza çıkmaktadır (Avramidis ve Norwich, 2002; Kwapy, 2004; Avramidis ve Kalyva, 2007; Babaoğlu ve Yılmaz, 2010; Altun ve Filiz, 2020; Cankaya ve Korkmaz, 2012; Güteryüz, 2014; Nacaroğlu, 2014; Abbasoğlu, 2016; Yılmaz ve Melekoğlu, 2018; Gökalp, 2019).

KKTC’de kaynaştırma eğitimi uygulayan ilkokullarda okul yöneticilerinin yönlendirmeleriyle sınıf öğretmenleri her yıl sürekli ve düzenli olarak sınıf değişikliği yaşamaktadır. Ancak özel gereksinimli öğrenciler üzerinde sürekli ve düzenli öğretmen değişikliğinin ne gibi etki yarattığı bilinmemektedir. Kaynaştırma öğrencilerinin eğitim aldığı ilkokullarda birinci sınıftan beşinci sınıfa kadar her yıl sınıf öğretmenlerinin değişmesinin kaynaştırma uygulamaları üzerinde ne gibi etkiler yarattığının belirlenmesi de sınıf öğretmeni ve eğitimin diğer paydaşlarına önemli bilgiler sağlayacaktır. Dolayısıyla bu çalışmanın problemi, sürekli ve düzenli sınıf öğretmeni değişikliğinin kaynaştırma öğrencisinin üzerindeki etkisinin sınıf öğretmenlerinin görüşlerine göre belirlemektir.

Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki alt amaçlara cevap aranmıştır.

- 1.Sınıf öğretmenlerinin kaynaştırma eğitimi alan öğrenci-öğrencileri için öğretim uyarlamaları yaparken yaşadıkları güçlüklerle ilişkin görüşleri nelerdir?
- 2.Sınıf öğretmenlerinin her yıl yapılan sınıf öğretmenliği değişikliğinin kaynaştırma öğrencisi üzerindeki etkilerine ilişkin görüşleri nelerdir?
- 3.Sınıf öğretmenlerinin kaynaştırma öğrencisi ile çalıştıkları bir eğitim öğretim yılı sonunda yapılan sınıf değişikliğinden dolayı öğrencinin akademik gelişimine ilişkin görüşleri nelerdir?
- 4.Sınıf öğretmenlerinin kaynaştırma eğitimi alan öğrencilerin sınıf tekrarına ilişkin görüşleri nelerdir?

Yöntem

Araştırma Modeli

Bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden fenomenolojik (olgu bilim) desen kullanılmıştır. Fenomenoloji birkaç kişinin bir olgu veya kavramla ilgili yaşanmış deneyimlerin ortak anlamını tanımlayan bir araştırma modelidir (Creswell, 2013). Yani yaşanmış deneyimleri değerlendirmeye odaklanmaktadır. Dolayısıyla olgu bilim, kişinin deneyimlerini yorumlamak için bireylerin yaşantı tecrübelerinden faydalanan bir araştırma yöntemidir (Altunışık, Coşkun, Bayraktaroğlu ve Yıldırım 2007). Nitel araştırmalar, katılımcıların doğal ortamları bozulmadan gözlemlenmesi olayına dayandığı için bize zengin ve daha sağlıklı veriler sunabilmektedir. Olaylar doğal ortamında gerçekçi ve bütüncül yaklaşımla ortaya konulabilmektedir (Ataseven, 2012). Bu da bize deneysel çalışmadan çok daha fazla veri sunabilmekte ve olayları net bir şekilde görebilmemizi sağlamaktadır. Nitel araştırmalar üzerinde çalışılan konunun çok yönlü analiz edilmesine ve çeşitli

bulguların sunulmasına fırsat tanımaktadır. Ayrıca araştırmacıyla katılımcıların sayılara ve yapay ilişkinin ötesinde günlük deneyim ve dilin paylaşılmasını sağlamaktadır. Bu durum nitel araştırmaların güçlü bir özelliğidir (Şimşek ve Yıldırım, 2001).

Çalışma Grubu

Bu araştırmanın çalışma grubu 2021-2022 yılı Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı'na bağlı kaynaştırma eğitimi uygulayan ilkokullarda görev yapan sınıf öğretmenleri (n=28) oluşturmaktadır. Araştırmanın katılımcılarına amaçlı örnekleme yöntemlerinden biri olan benzeşik örnekleme ile ulaşılmıştır. Benzeşik örnekleme, birbirine benzer bir örneklem oluşturarak belirgin bir alt grubu tanımlar (Yıldırım ve Şimşek, 2011). Araştırmada ulaşılan kişilerin önerilerinden yola çıkılarak diğer katılımcılara ulaşılmıştır. Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı, Talim Terbiye Kuruluna başvurularak araştırmanın yapılabilmesi için gerekli olan yasal izin alınarak çalışma planlanmıştır. Sınıf öğretmenlerinin yaş, cinsiyet, eğitim, mesleki kıdem, çalıştıkları sınıf ve bu sınıfın mevcuduna ilişkin özellikler Tablo 1'de gösterilmiştir.

Tablo 1. Sınıf Öğretmenlerinin Sosyo-Demografik Özelliklerine Göre Dağılımı

Kod	Yaş	Cinsiyet	Eğitim Durumu	Mesleki Kıdem	Çalışılan Sınıf	Sınıf Mevcudu
SÖ1	39	Kadın	Yüksek Lisans	16 yıl ve üzeri	1.sınıf	23
SÖ2	41	Kadın	Üniversite	16 yıl ve üzeri	2.sınıf	27
SÖ3	48	Kadın	Üniversite	16 yıl ve üzeri	5.sınıf	27
SÖ4	31	Erkek	Üniversite	6-10 yıl arası	5.sınıf	24
SÖ5	30	Kadın	Yüksek Lisans	6-10 yıl arası	1.sınıf	30
SÖ6	37	Kadın	Yüksek Lisans	11-15 yıl arası	5.sınıf	35
SÖ7	46	Kadın	Üniversite	16 yıl ve üzeri	3.sınıf	31
SÖ8	31	Erkek	Üniversite	6-10 yıl arası	5.sınıf	24
SÖ9	38	Kadın	Üniversite	16 yıl ve üzeri	4.sınıf	26
SÖ10	52	Erkek	Üniversite	16 yıl ve üzeri	5.sınıf	24
SÖ11	29	Kadın	Üniversite	6-10 yıl arası	3.sınıf	21
SÖ12	51	Kadın	Üniversite	16 yıl ve üzeri	3.sınıf	26
SÖ13	34	Kadın	Yüksek Lisans	11-15 yıl arası	1.sınıf	27
SÖ14	36	Kadın	Üniversite	16 yıl ve üzeri	4.sınıf	29
SÖ15	35	Kadın	Üniversite	11-15 yıl arası	2.sınıf	22
SÖ16	32	Kadın	Yüksek Lisans	11-15 yıl arası	4.sınıf	20
SÖ17	21	Kadın	Üniversite	1-5 yıl arası	3.sınıf	27
SÖ18	32	Kadın	Yüksek Lisans	11-15 yıl arası	4.sınıf	27
SÖ19	42	Kadın	Üniversite	16 yıl ve üzeri	2.sınıf	31
SÖ20	34	Kadın	Yüksek Lisans	11-15 yıl arası	3.sınıf	25
SÖ21	25	Kadın	Üniversite	1-5 yıl arası	3.sınıf	25
SÖ22	26	Erkek	Üniversite	1-5 yıl arası	3.sınıf	16
SÖ23	42	Kadın	Yüksek Lisans	16 yıl ve üzeri	1.sınıf	26
SÖ24	38	Kadın	Üniversite	11-15 yıl arası	1.sınıf	25
SÖ25	22	Kadın	Üniversite	1-5 yıl arası	1.sınıf	15
SÖ26	42	Kadın	Üniversite	16 yıl ve üzeri	4.sınıf	25
SÖ27	42	Kadın	Üniversite	16 yıl ve üzeri	3.sınıf	27
SÖ28	51	Kadın	Üniversite	16 yıl ve üzeri	4.sınıf	28

Tablo 1. incelendiğinde araştırma kapsamındaki sınıf öğretmenlerinin 24'ü (%85.7) kadın öğretmenlerden oluşmakta ve yaşlarının ortalaması 36,9, öğretmenlerin 4'ü (%14.2) erkek öğretmenlerden oluşmakta ve yaş ortalaması 35'dir. Katılımcıların 8'i (28.5) üniversitelerin yüksek lisans, 20'si (%71.4) ise lisans programlarından mezun olmuşlardır. Katılımcıların 13'ü (%46.4) 16 yıl ve üzeri, 7'si (%25) 11-15 yıl arası, 4'ü (%14.2) 6-10 arası, 4'ü (%14,2) 1-5 yıl arası

mesleki deneyime sahiptirler. 1. sınıfların öğretmenliğini yapan 6 (%21.4), 2. sınıfların öğretmenliğini yapan 3 (%10.7), 3. sınıfların öğretmenliğini yapan 8 (%28.5), 4. sınıfların öğretmenliğini yapan 7 (%21.4) ve 5. sınıfların öğretmenliğini yapan %17.8 şeklinde oluşmaktadır. Sınıf öğretmenlerinin her yıl düzenli olarak sınıf değişikliği yaşayıp/yaşamama, önceki yıllarda kaynaştırma öğrencisi ile çalışıp/çalışmama, sınıfında kaynaştırma öğrencisi olup/olmama, sınıfında kaynaştırma öğrencisi sayısı ve sınıfında bulunan kaynaştırma öğrencisinin yetersizlik türüne ilişkin özellikler Tablo 2’de gösterilmiştir.

Tablo 2. Sınıf Öğretmenlerinin Sürekli ve Düzenli Sınıf Öğretmeni Değişikliğine İlişkin Bilgiler

Kod	Her Yıl Düzenli Olarak Sınıf Değişikliği Yaşıyor musunuz?	Önceki Yıllarda Kaynaştırma Öğrencisi ile Çalıştınız mı?	Sınıfınızda Kaynaştırma Öğrencisi var mı?	Sınıfınızda Kaç Tane Kaynaştırma Öğrencisi var?	Sınıfınızda Kaynaştırma Öğrencisinin Yetersizlik Türü Nedir?
SÖ1	Evet	Evet	Evet	1	Özel öğrenme güçlüğü
SÖ2	Evet	Evet	Evet	1	Otizm
SÖ3	Evet	Evet	Evet	2	Özel öğrenme güçlüğü
SÖ4	Evet	Evet	Evet	1	Özel öğrenme güçlüğü
SÖ5	Evet	Evet	Evet	2	Otizm, özel öğrenme güçlüğü
SÖ6	Hayır	Evet	Evet	1	DEHB
SÖ7	Hayır	Evet	Hayır	-	-
SÖ8	Evet	Evet	Hayır	-	-
SÖ9	Evet	Evet	Evet	1	Özel öğrenme güçlüğü
SÖ10	Evet	Evet	Evet	1	Özel öğrenme güçlüğü
SÖ11	Evet	Evet	Evet	1	Otizm
SÖ12	Evet	Evet	Evet	1	Özel öğrenme güçlüğü
SÖ13	Evet	Evet	Evet	2	Otizm, özel öğrenme güçlüğü
SÖ14	Evet	Evet	Evet	1	Özel öğrenme güçlüğü
SÖ15	Evet	Evet	Evet	1	Zihinsel yetersizlik
SÖ16	Evet	Evet	Evet	1	Zihinsel yetersizlik
SÖ17	Evet	Evet	Evet	1	Özel öğrenme güçlüğü
SÖ18	Evet	Evet	Hayır	-	-
SÖ19	Evet	Evet	Hayır	-	-
SÖ20	Evet	Evet	Hayır	-	-
SÖ21	Evet	Evet	Evet	1	Özel öğrenme güçlüğü
SÖ22	Evet	Hayır	Hayır	-	-
SÖ23	Evet	Evet	Evet	1	Özel öğrenme güçlüğü
SÖ24	Evet	Evet	Hayır	-	-
SÖ25	Evet	Evet	Evet	1	Zihinsel yetersizlik
SÖ26	Evet	Evet	Evet	2	Özel öğrenme güçlüğü
SÖ27	Evet	Evet	Evet	2	Otizm, özel öğrenme güçlüğü
SÖ28	Hayır	Evet	Evet	1	Özel öğrenme güçlüğü

Tablo 2’de araştırmaya dâhil edilen sınıf öğretmenlerinin sınıf öğretmenlerinin sürekli ve düzenli sınıf öğretmeni değişikliğine ilişkin bilgiler gösterilmiştir. Tablo 2. incelendiğinde araştırma kapsamına alınan sınıf öğretmenlerinin 25’i (%89.2) düzenli olarak sınıf değişikliği yaşamakta iken, 3’ü (%10.7) düzenli sınıf değişikliği yaşamamaktadır. Katılımcıların 27’si (%96.4) daha önce kaynaştırma öğrencisi ile çalışmış, 1’i (%3.5) hiç kaynaştırma öğrencisi ile çalışmamış, 21’i (%75) halen kaynaştırma öğrencisi ile çalışırken, 7’si (%25) kaynaştırma öğrencisi ile

çalışmamaktadır. Katılımcıların 16'sının (%57.1) kaynaştırma sınıfında 1 öğrencisi, 5'inin (%17.8) 2 öğrencisi bulunmakta, 7'sinin (%25) ise sınıfında kaynaştırma öğrencisi bulunmamaktadır. Sınıflarında bulunan kaynaştırma öğrencilerinden 17'si (%65.3) özel öğrenme güçlüğü, 5'i (%19.2) otizm, 3'ü (%11.5) zihinsel yetersizlik, 1'i (%3.8) ise DEHB tanılı gurubunu oluşturmaktadır.

Veri Toplama Araçları

Bu çalışmada veri toplamak amacıyla oluşturulan soru formu iki bölümden oluşmaktadır. Hazırlanan formda ilk bölümde sınıf öğretmenlerinin bilgilerini ve çalıştığı sınıf hakkındaki bilgilerini öğrenmek amacıyla 11 soru, ikinci bölümde ise öğretmenlerin araştırmanın amacını ortaya koyacak 4 açık uçlu soru yer almaktadır. Toplamda 15 soru yer almaktadır.

Demografik Bilgi Formu

Araştırmacı tarafından geliştirilen Demografik Bilgi Formunda sınıf öğretmenlerinin yaş, cinsiyet, eğitim, mesleki kıdem, çalıştıkları sınıf ve sınıfın mevcuduna ilişkin sorular yer almaktadır. Ayrıca sınıf öğretmenlerinin her yıl düzenli olarak sınıf değişikliği yaşayıp/yaşamama, önceki yıllarda kaynaştırma öğrencisi ile çalışıp/çalışmama, sınıfında kaynaştırma öğrencisi olup/olmama, sınıfında kaynaştırma öğrencisi sayısı ve sınıfında bulunan kaynaştırma öğrencisinin yetersizlik türüne ilişkin özellikler hakkında bilgi almayı hedeflemektedir.

Görüşme Formu

Araştırmada nitel veri toplama yöntemlerinden olgu bilim yöntemi kullanılarak yarı yapılandırılmış görüşmelerle katılımcılardan görüş alınarak içerik analizine tabi tutulmuştur. Yarı Yapılandırılmış Görüşme Tekniği sağladığı sistematik düzen ve bununla birlikte esnek olma özelliğini taşıması nedeniyle eğitim bilimleri araştırmalarında çok fazla tercih edilen bir tekniktir (Creswell, 2002). Bu tekniğin kullanılması için uygun sorular hazırlanır. Her katılımcıya aynı sırayla sorular yönlendirilir ancak katılımcı istediği soruya istediği kadar görüş sunabilir (Batu, Kırcaali-İftar ve Uzaner, 2006). İçerik analizinde temel amaç, toplanan verileri açıklayabilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşmaktır. Bu amaçla, toplanan veriler önce kavramsallaştırılarak organize edilir ve verileri açıklayan temalar belirlenir (Yıldırım ve Şimşek, 2011). Bu yönde sınıf öğretmenlerinin deneyimleri alınarak öğretmenlerin sürekli ve düzenli sınıf öğretmenliği değişikliğinin kaynaştırma öğrencisi üzerindeki etkisinin görüşme sorularıyla alınması uygun görülmüştür.

Görüşme Sorularının Geliştirilmesi

Sürekli ve düzenli sınıf öğretmenliği değişikliğinin kaynaştırma öğrencisi üzerindeki etkisinin öğretmen görüşlerine göre belirlenmesine yönelik yapılan çalışmada sınıf öğretmenlerine yönlendirilecek olan görüşme sorularının hazırlanması sürecinde öncelikli olarak gerekli alanyazın taraması yapılmıştır. Soruların hazırlanması aşamasında YÖK Ulusal Tez Merkezi, Google Akademik, Ulakbim üzerinden, "kaynaştırma", "bütünleştirme", "sürekli ve düzenli sınıf değişikliği", "sınıf değişikliği" gibi anahtar kelimeler kullanılarak araştırmaya benzer çalışmalar incelenmiştir. Konu hakkında araştırmalar yapılırken bir yandan

da uzman görüşü alınarak sorular hazırlanmaya çalışılmıştır. Bu amaçla yapılan araştırmalar ve alınan uzman destekleriyle konuya ilişkin soru taslağı ortaya koyulmuştur. Bu yönde hazırlanan soru taslağı problem durumu ve arkasından alınacak görüşler düşünülerek belli bir sıraya konulmuştur. Hazırlanan görüş formu ilk olarak danışmanın görüşüne sunulmuştur. Yapılan düzenlemelerin ardından kapsam ve yapı geçerliliğini sağlamak, amaca hizmet edip etmediğini belirlemek ve yazım kurallarında herhangi bir kusur olup olmadığını anlamak için özel eğitim alanından 3, dil ve anlatım alanından 1 uzmanın görüşüne sunulmuştur. Uzmanlardan alınan dönütler ışığında görüşme formunun yazım yanlışları düzeltilmiş, soruların içeriğinde düzenlemeler yapılmış ve deneme amaçlı 5 sınıf öğretmenine uygulanmış ve soruların anlaşılır olup olmadığı netleştirilmiştir. Pilot uygulamada 5 sınıf öğretmeninden alınan ses kayıtları sonrasında görüşme formunun amacı yansıttığı, araştırmanın amacına uygun olduğu danışman ve araştırmacı tarafından belirlenmiş, görüşme sorularının son hali verilmiştir.

Görüşme Süreci

Araştırmaya katılım sağlayan sınıf öğretmenlerinin, bu süreçte cevapladığı soruların ne amaçla sorulduğu, görüşmenin nasıl gerçekleşeceği ve nasıl kayıt tutulacağı hakkında bilgilendirilmişlerdir. Bu yönde gerekli açıklamalar yapıldıktan sonra 30.09.2021 tarihinde ilk görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Sınıf öğretmenlerinin sürekli ve düzenli sınıf öğretmenliği değişikliğinin kaynaştırma öğrencisi üzerindeki etkisinin öğretmen görüşleri alınmadan önce araştırmacı kendisini ve araştırmasını tanıtmıştır. Bu adımların ardından araştırmanın içeriği ve alana uygunluğu hakkında görüş alındığına dair KKTC Milli Eğitim Bakanlığı Talim Terbiye Kurulundan alınan izin belgesi öğretmenlere sunulmuştur. Araştırmada yer alan öğretmenlerin gönüllü katılımlarını sağlamak ve sürdürülebilmek için cevaplamamak istedikleri sorular için hiçbir baskı yapılmayarak araştırmadan ayrılmak istediklerinde ise anlayışla karşılanacakları önceden belirtilmiştir. Bu yönde öğretmenlerin görüşlerinin gizli tutulacağı, hiçbir şekilde açık isimlerinin kullanılmayacağı hem sözlü hem de yazılı olarak ifade edilmiştir. Dolayısıyla görüşmelerin etik kurallara uygun olması için her türlü usule uyulmuştur. Son olarak öğretmenlerden görüşmelerin bütün detaylarının not edilebilmesi açısından ses kaydı alınması yönünde izin istendikten sonra görüşmelere başlanmıştır.

Verilerin Toplanması

Araştırmada, verilerin toplanması aşamasında sağlıklı iletişim kurulabilmesi amacıyla görüşmeler yüz yüze yapılmıştır. Sürekli ve düzenli sınıf öğretmenliği değişikliğinin kaynaştırma öğrencisi üzerindeki etkisinin öğretmen görüşlerine göre belirlenmesine yönelik yapılan çalışma COVID-19 pandemi sürecinde okullarda eğitim öğretime ara verildiği dönemde başladığı için katılımcıların ev ortamında veya pandemi önlemleri çerçevesinde hizmet veren kafelerde yapılmaya başlanmıştır. Bunun ardından ilk görüşmeler 17.04.2021'de başlamış ve son görüşmenin 18.10.2021 tarihinde yapılmasıyla son bulmuştur. Okullarda eğitim öğretim başladıktan sonra okul bahçesi, öğretmenler odası ve okuldaki sınıf ortamlarında verilerin toplanmasına devam edilmiştir. Araştırmada çalışma grubu

oluşturulurken daha önceki yıllarda kaynaştırma öğrencisi ile çalışmış olma şartı aranmıştır ancak bir katılımcı ise daha önce çalışmamış olup gözlemlerine dayalı görüşme sorularını yanıtlamış ve istenen cevaplar alındıktan sonra görüşme sonlandırılmıştır. Veriler toplanırken görüşmeler esnasında etik olması açısından ses kaydı alınarak ve araştırmanın amacı belirtilerek yapılmıştır. İlk etapta genel izlenimler ve tecrübeler alınmış sonra konu hakkındaki görüş ifadelerine başvurulmuştur. Öğretmenin soruyu anlamadığı veya içerik olarak farklı yönde görüş sunduğu fark edildiği anda benzer başka sorularla desteklenmiştir. Görüşmelerin tamamının eksiksiz dokümanlarının alınabilmesi için kabul eden öğretmenlerin görüşmeleri kaydedilmiş ve daha sonra görüşme sırasına göre yazılı hale getirilmiştir. Ayrıca verilerin sadece bilimsel amaçlı kullanılacağından ve kimliklerini belirtecek herhangi bir bilginin tezde verilmeyeceğinden bahsedilmiştir. Ancak ses kaydı alınmasına yönelik çekincelerini belirten sınıf öğretmenleriyle not tutma şeklinde veriler toplanmıştır. Öğretmenlere yönlendirilen sorular problemlere dönük olarak adım adım sorulmuştur.

Verilerin Analizi ve Yorumlanması

Bu çalışmada öğretmenlerinin sürekli ve düzenli sınıf öğretmenliği değişikliğinin kaynaştırma öğrencisi üzerindeki etkisinin öğretmen görüşlerine göre belirlenmesinin analizinin yapılabilmesi için araştırma yöntemlerinden nitel araştırma yöntemi seçilmiştir. Elde edilen veriler kodlar oluşturularak içerik analiz yöntemi kullanılarak analiz edilmiştir. Yarı yapılandırılmış görüşmede her öğretmen için ayrı bir görüşme formu kullanılmıştır. Her sınıf öğretmenine SÖ1, SÖ2, SÖ3, ..., şeklinde kod verilmiştir. Bu kodlamada ile araştırmanın soruları ve cevaplarını kapsayan kategoriler oluşturulur (Tavşancıl ve Aslan, 2001). Belirlenen kategoriler öğretmenlerin görüşlerine göre belirlenmiş olup, frekanslar o görüşü belirten öğretmen sayısına göre oluşturulmuştur. Frekansların bu şekilde oluşturulmasının nedeni katılımcıların daha fazla görüş belirtmesi ya da hiç görüş bildirmemesinden kaynaklanmaktadır.

Geçerlik ve Güvenirlik

Yapılan araştırmanın amaca hizmet edip etmediğinin belirleyicisi geçerlik ve güvenilirlik. Nitel araştırmaların gerçek anlamda kabul görülmesi ve güven arz edebilmesi için bu iki ölçütün karşılanması gereklidir (Yıldırım ve Şimşek, 2011). Geçerlilik, araştırmacı, katılımcı ve araştırmayı inceleyen kişilerin elde edilen bulguların doğruluğunu kabul ediyor olmasıdır (Creswell, 2017; Yıldırım ve Şimşek, 2011). Dolayısıyla nitel araştırmalarda geçerliliği sağlayabilmek için önemli derecede alınması gereken önlemler ve yapılması gerekenler vardır. Bu sebeple görüşme sorularının hazırlanması sürecinde alanında uzman 3 özel eğitim, 1 dil ve anlatım alanından toplam 4 kişiden görüş alınmıştır. Bunun yanı sıra araştırmanın geçerliğini sağlamak için geniş kapsamlı görüşmeler kayıt altına alınmış ve hiçbir değişikliğe gidilmeden öğretmen görüşleri doğrudan alıntılar yapılarak ifade edilmiştir. Araştırmada güvenilirliği sağlamak için araştırmanın bütün süreci bir sıra halinde ifade edilerek ilerlenmiştir. Ayrıca güvenilirlik, araştırmacının ne kadar iyi bir gözlemci olduğuyla da alakalıdır. Bu amaçla görüşmeler esnasında ortamda veya süreçte yaşanan her detay eksiksiz kayıt altına alınmıştır. Öğretmenlerden ad, soyad, telefon gibi bilgiler alınmayıp, konuya

ilişkin ise geniş kapsamlı bilgiler alınmış ve hiçbir şekilde kimseye paylaşılmayacağı yönünde güven ortamı sağlanmıştır. Araştırmanın iç geçerliği için yarı yapılandırılmış görüşmeler gerçekleştirilerek, öğretmenlerin gönüllü katılımı sağlanmış, ayrıca öğretmenin görüşme esnasında bulunduğu ortam, görüşmelerin yapıldığı süre ve tarihler sırasıyla kayıt altına alınmıştır. Araştırmada güvenilirliği sağlamak için öğretmenlerden alınan görüşler tekrar katılımcıya onaylatılmıştır. Bu kapsamda ilgili araştırmalar incelenmiş bulgular kısmında karşılaştırmalar yapılmıştır. Bir diğer konu ise araştırmanın dış geçerliği olmuştur. Dış geçerliği sağlamak için ise en ufak bir değişikliğe gidilmeden öğretmenlerin konu hakkındaki görüşleri doğrudan verilmiştir. Bu konuda uzman kişilerden görüş alınarak adım adım ilerleme sağlanmıştır. Bunun yanı sıra araştırmanın veri toplama aşamalarında hiçbir yanlılık yapılmadan objektif ve nesnel bir biçimde olması gerektiği gibi etik kurallara uyularak, gerçekler olduğu gibi yansıtılmıştır. Araştırmacı, katılımcı öğretmenlere hiçbir şey ifade etmeyecek ve yönlendirme yapmayacak kadar uzak, katılımcı öğretmenlerin her söylediğini kaydedecek kadar yakın bir tavır içerisinde bulunmuştur. Sorulara verilen cevaplar aşamasında pasif, araştırmanın diğer bütün kısımlarında aktif olarak yer alan araştırmacı, katılımcıların gönüllü katılımını sağlayarak konu hakkında kapsamlı görüş alma yoluna gitmiştir.

Bulgular

Sınıf Öğretmenlerinin Kaynaştırma Eğitimi Alan Öğrenci-Öğrencileri İçin Öğretim Uyarlamaları Yaparken Yaşadıkları Güçlükler İlişkin Bulgular

Sınıf öğretmenlerinin kaynaştırma eğitimi alan öğrenci-öğrencileri için öğretim uyarlamaları yaparken yaşadıkları güçlükleri belirleyebilmek için öğretmenlere “Sınıfınızda kaynaştırma eğitimi alan öğrenci-öğrencileri için öğretim uyarlamaları yaparken ne gibi güçlükler yaşıyorsunuz” sorusu sorulmuştur. Öğretmenlerin yanıtlarından elde edilen bulgular Tablo 3'te sunulmuştur.

Tablo 3. Sınıf Öğretmenlerinin Kaynaştırma Eğitimi Alan Öğrenci-Öğrencileri İçin Öğretim Uyarlamaları Yaparken Yaşadıkları Güçlükler İlişkin Görüşler

Kod	f
Verilen görevi tamamlamak için daha fazla zamana ihtiyaç duyulması	10
Müfredatı takip edememe	7
Kaynaştırma öğrencisine zaman ayırmada yaşanan güçlük	7
Materyal eksikliğinden kaynaklı güçlükler	6
Sınıfın fiziksel yapısında kaynaklı güçlükler	4
Sınıf hâkimiyetinin kurulamamasından kaynaklı güçlük	2
Uygulanacak yöntem hakkındaki bilgi eksikliği	2
Okul idaresinden kaynaklı güçlükler	1
İletişim güçlüğü	1
Dikkat eksikliğinden kaynaklanan güçlük	1
Görüş bildirmeyen	1

*Bazı öğretmenler birden fazla yanıt vermiştir.

Sınıf öğretmenlerinin kaynaştırma eğitimi alan öğrenci-öğrencileri için öğretim uyarlamaları yaparken ne gibi güçlükler yaşadığına ilişkin görüşlere bakıldığında, 10 sınıf öğretmeni “*Verilen görevi tamamlamak için daha fazla zamana ihtiyaç duyulmaktadır*” ortak görüşünü bildirmiştir. SÖ27; “*...Özellikle zaman olarak geri kalabiliyorlar. Onlara ek süre ve bilgi vermek gerekiyor. Daha fazla tekrarla sınıf seviyesine gelmesi için destekliyorum...*” görüşü ile yaşadığı güçlüğü belirtmiştir. Bu görüş çerçevesinde SÖ17; “*...Çocuğun kendisine verilen görevi yapmak istememesi, kendisine verilen görevi bitirmesi gerekenden çok daha uzun sürede bitirmesi...*” yanıtını vermiştir. “*Müfredatı takip edememe*” ortak görüşünü bildiren 7 sınıf öğretmeninden biri olan SÖ01; “*...Kendi müfredata göre geriden geliyor. Eş zamanlı gelemiyor. Sosyal etkinlikleri yaparken geç kalıyor. Ders dışındaki yönergeleri anlıyor. Akademik derslerde güçlük yaşıyor. Öğrendiklerini hatırlamıyor...*” yanıtını vermektedir. Bu görüşü destekleyen diğer öğretmenlerden SÖ2; “*...Müfredatı takip edemedikleri için hafifletilmiş program uyguluyorum...*”, SÖ19; “*...Mevcut müfredat onun için çok hızlı olduğu için, ona özel bir program belirler ona göre ilerlerim...*” görüşleriyle müfredatı takip edememe konusunda güçlük yaşadıklarını fakat bu güçlüğü kendi çabaları ile çözüm ürettiklerini belirtmişlerdir. 7 sınıf öğretmenin ortak görüş belirttiği bir diğer güçlük ise “*Kaynaştırma öğrencisine zaman ayırmada yaşanan güçlük*” olduğu belirlenmektedir. Bu güçlük konusunda görüş bildiren öğretmenlerden SÖ6; “*...Sınıf mevcudu kalabalık olduğundan o öğrenciler için ayrı/özel uygulamalar yapamıyorum. Program yoğun, süre dar. Ayrıca bir etkinlik yapamıyorum...*” ve SÖ9; “*...Öğrenci sayısından dolayı her öğrenciyle birebir ilgilenemez zamanın az olması...*” görüşleriyle kaynaştırma öğrencisine zaman ayırmada yaşanan güçlüğüün sebebinin sınıf mevcudunun kalabalık oluşuna bağlamakta iken SÖ8; “*...Genelde bu tip öğrencilere BEP uygulamak gerektiği için yeterli zamanı ayıramıyorum...*” görüşü ile yaşadığı güçlüğüün nedeninin BEP’in hazırlanması gerektiği için yeterli zamanı ayıramadığından kaynaklı olduğu belirlenmektedir. 6 sınıf öğretmeni ise “*Materyal eksikliğinden kaynaklı güçlük*” yaşadığını belirtmiştir. SÖ12; “*...Bu öğrencimin diğer öğrencilerle iletişim kurabilmesi için öğretim materyallerine ihtiyaç duymaktayım. Örneğin; satranç, dama, hafıza oyunları, sudoku. eğitim öğretim yöntemleri kullanmada zaman problemimiz vardır...*” görüşü ile materyalleri sınıf içi iletişimi arttırmak için ihtiyaç olduğunu belirtirken, SÖ16; “*...Sınıf düzenini uyarlamak ile ilgili, öğretim materyallerinin kaynaştırma öğrencilerine uygun olmamasından kaynaklı güçlükler yaşıyorum...*”, SÖ21; “*...Bu süreçte özel eğitim öğretmenlerinden bu konu ile ilgili materyal ve görüş önerileri alarak güçlükleri ortadan kaldırmaya çalışırım. Güçlükler genel olarak çocuğa özel materyal ve öğretim teknikleridir...*” şeklinde görüş belirtmişlerdir. “*Sınıfın fiziksel yapısından kaynaklı yaşanan güçlük*” hakkında görüş bildiren 4 sınıf öğretmeninden SÖ18; “*...Masa, sandalye yetersiz. Sınıfın fiziki şartlarının uygunsuzluğu ve materyal yetersiz. Zaman sorunu yaşıyorum...*” yanıtını vermiştir. SÖ5 ise; “*...İdari güçlükler, zaman zaman sınıfın fiziki yapısı ve materyal eksikliğinden kaynaklı güçlük yaşıyorum...*” yanıtı ile aynı zamanda “*Okul idaresinden kaynaklı güçlük*” yaşadığını belirtmiştir. “*Sınıf hakimiyetinin kurulamamasından kaynaklı güçlük*” yaşadığını belirten 2 öğretmenden biri olan SÖ7; “*...Sınıf sessizliğini korumada ve disiplini sağlamada zorluk yaşıyorum. Bu öğrenciler ders anında hiç olmadık davranış ve konuşma sergileyebilmekte. Ayrıca bu öğrencilere zaman ayırıp onlara farklı yöntem, metot ve*

tekniklerle ders anlatmak ve sınav yapmakta güçlük yaşıyorum...” görüşünü bildirirken aynı zamanda “Uygulanacak yöntem hakkındaki bilgi eksikliği” güçlüğü de yaşamaktadır. SÖ10 sadece; “İletişim güçlüğü yaşıyorum” yanıtını verirken, SÖ22; “...Öğretim uyarlaması yaparken özel gereksinimli öğrenciler derse dikkatini diğer öğrenciler gibi veremez ve onlar kadar kolay ve hızlı öğrenme sağlayamaz. Bu yüzden uygulama sırasında sürekli onun yanında yer alıp odaklanabilmesi, daha kolay öğrenebilmesi için özel bir şekilde ilgilenmek zorunda kalıyorum...” görüşü ile “Dikkat eksikliğinden kaynaklanan güçlük” yaşadığını belirtmiştir. SÖ25 görüş bildirmemiştir.

Her Yıl Yapılan Sınıf Öğretmeni Değişikliğinin Kaynaştırma Öğrencisi Üzerinde Oluşturduğu Etkilere İlişkin Bulgular

Sınıf öğretmenlerinin kaynaştırma eğitiminde her yıl yapılan sınıf öğretmeni değişikliğinin kaynaştırma öğrencisi üzerinde ne gibi etkileri olduğunu belirleyebilmek için öğretmenlere “Her yıl yapılan sınıf öğretmeni değişikliğinin kaynaştırma öğrencisi üzerinde ne gibi etkileri olduğunu düşünüyorsunuz” sorusu sorulmuştur. Öğretmenlerin yanıtlarından elde edilen bulgular Tablo 4’de sunulmuştur.

Tablo 4. Her Yıl Yapılan Sınıf Öğretmeni Değişikliğinin Kaynaştırma Öğrencisi Üzerinde Oluşturduğu Etkilere İlişkin Görüşler

Kategori	Kod	f
Olumlu etki	Farklı iletişim kanalları geliştirip, her sene kendisini yeniden ifade eder	1
	Yeni öğretmen ve öğrencinin birbirini tanınması için geçen süre	10
	Akademik ilerleme için aynı öğretmen ile 1 yıldan daha fazla süreye ihtiyaç duyulması	3
	Öğretmen ile öğrenci arasında yakalanan uyumun sona ermesi	3
Olumsuz etki	Yapılan tüm eğitsel düzenlemelerin her yıl değişmesi	3
	Öğretmenlerin öğrenciye yönelik çabasının değişiklik göstermesi	1
	Öğrencinin gelişiminin takip edilememesi	1
		6
Kararsız	Eğer öğretmeni ile uyum ve çalışmalar iyi ise olumsuz etki yaratır, eğer öğretmeni ile uyum ve çalışmaları kötü ise öğrenci için olumlu etki yaratır.	

*Bazı öğretmenler birden fazla yanıt vermiştir.

Her yıl yapılan sınıf öğretmeni değişikliğinin kaynaştırma öğrencisi üzerinde ne gibi etkileri olduğuna ilişkin görüşler incelendiğinde, “Olumlu etki” yaratır, “Olumsuz etki” yaratır ve oluşan şartlara bağlı olarak görüşü değişebilen “Kararsız” olarak adlandırılan 3 farklı görüş oluşmaktadır.

Her yıl yapılan sınıf öğretmeni değişikliğinin kaynaştırma öğrencisi üzerinde “Olumlu etki” yaratır yanıtını veren tek sınıf öğretmeni SÖ6; “...Bence olumlu etkileri oluyordur. Farklı bir öğretmenle yeniden başlıyor. Farklı iletişim kanalları

geliştirebilen, farklı uyarıcılar sunabilen bireyleri tanıyor, kendisi her sene yeniden ifade edebilir...” şeklinde görüşünü açıklamıştır.

Her yıl yapılan sınıf öğretmeni değişikliğinin kaynaştırma öğrencisi üzerinde “Olumsuz etki” yaratır yanıtını veren 22 sınıf öğretmenini bulunmaktadır. Bu sınıf öğretmenlerinden 10 öğretmen “Yeni öğretmen ve öğrencinin birbirini tanıması için geçen süre” olumsuz etki yaratır ortak görüşünde bulunmuşlardır. SÖ7; “...Bu öğrencileri tanımak, anlamak ve onlara yardımcı olabilmek için zamana ihtiyaç vardır. Bir öğretmen bu öğrenciyi tam olarak tanıdıktan sonra ona faydalı olmaya başlar derken yılsonu gelir ve okul biter. Gelecek yıl başka öğretmene giden bu çocuk için aynı serüven tekrar başlar. O yüzden her yıl farklı öğretmene gitmesi çocuk için dezavantajdır...” görüşünü bildirirken, SÖ12; “...Kaynaştırma öğrencisini tanımak, çözmek ona göre eğitimsel düzenlemeler organize etmek uzun bir süreç olduğundan bu gibi öğrencilerin sınıf öğretmeni değiştirmesinin olumsuz etkileri olduğunu düşünüyorum...” yanıtı ile benzer görüş bildirmiştir. “Akademik ilerleme için aynı öğretmen ile 1 yıldan daha fazla süreye ihtiyaç duyulması” ortak görüşte yanıt veren SÖ2; “...Gerçek kaynaştırma gerek sınıf öğrencileri üzerinde her yıl sınıf öğretmeni değişikliğinin olması olumlu etki yaptığını düşünüyorum. Öğretmenin ilerleme sağlaması için bir yıldan daha çok zamana ihtiyacı olduğunu düşünüyorum. Öğretmenlik sadece müfredatı tamamlamak değildir, kurulan bağ ile eğitimin tamamlanabileceğini düşünüyorum...” şeklinde kaynaştırma öğrencisinin 1 yıldan daha uzun süreli aynı sınıf öğretmeni ile çalışmasının gerekliliği yönünde görüş bildirirken, SÖ24; “...Her yıl yapılan öğretmen değişikliğini doğru bulmuyorum. Hem öğretmen hem öğrenci için zor bir durum. Özellikle 1., 2. Ve 3. Sınıflarda tek öğretmen ile devam etmelidir. Her yıl yapılan değişiklik öğretmenin öğrencisini, öğrencinin öğretmenini tanıması açısından zaman kaybı yaşanmasına sebep olacaktır...” görüşü ile ilk 3 yılın aynı öğretmen ile çalışılması gerektiğini belirtmiştir. “Öğretmen ile öğrenci arasında yakalanan uyumun sona ermesi” görüşünü bildiren 3 sınıf öğretmeninden SÖ25; “...Duygusal yönden alışan bir öğrencinin her sene öğretmen değiştirmesi onun düzenine alıştığı için değişmesini gerekli bulmuyorum...” ifadesiyle kaynaştırma öğrencisinin duygusal açıdan uyumunun bozulacağını belirtmiştir. “Yapılan tüm eğitsel düzenlemelerin her yıl değişmesi” ortak görüşünde birleşen 3 sınıf öğretmeninden SÖ16; “...Öğrencinin sınıfa ve arkadaşlarına ve bana uyum sağlamak ile ilgili güçlükler yaşadığını düşünüyorum. Önceki öğretmenin öğretim metodu ile benim öğretim yöntemim farklı olması gibi güçlükler yaşıyorum...” görüşü ile değişen sınıf öğretmeni ile kaynaştırma öğrencisi ile farklı yöntemleri kullandıklarını belirtmektedir. SÖ18 ise; “...Olumsuz etkisi olduğunu düşünüyorum. Çünkü her öğretmen aynı sabrı, güveni ve özveriye vermez...” görüşü ile “Öğretmenlerin öğrenciye yönelik çabasının değişiklik gösterdiğini” belirtmektedir. 1 sınıf öğretmeni ise SÖ15; “...Sınıf öğretmeni değişikliğinin öğrencinin öğretmen ile etkileşiminde olumsuz etkisi olacağını düşünüyorum. Öğrencinin gelişim seviyesinin takibinin düzenli yapılamayacağını düşünüyorum...” görüşü ile “Öğrenci gelişiminin takip edilememesinin” her yıl yapılan sınıf öğretmenliği değişikliğinin kaynaştırma öğrencisi üzerinde olumsuz etki yarattığını belirtmiştir.

Her yıl yapılan sınıf öğretmeni değişikliğinin kaynaştırma öğrencisi üzerinde “Kararsız” görüş bildiren 6 sınıf öğretmeninin ortak görüşü ise, SÖ20’nin belirttiği

gibi “...Olumlu veya olumsuz olabilir. Olumlu olarak daha farklı öğretmenler ile çalışması olabilir. Olumsuz olarak ise daha önceki öğretmenin düzeninden başka bir düzene ve kendini ifade edebilme konusunda başa dönme gibi etkiler olabilir...” şeklinde belirtilebilir.

Sınıf Öğretmenlerinin Kaynaştırma Öğrencisi ile Çalıştıkları Bir Eğitim Öğretim Yılı Sonunda Yapılan Sınıf Değişikliğinden Dolayı Öğrencinin Akademik Gelişimi Hakkındaki Görüşlerine İlişkin Bulgular

Sınıf öğretmenlerinin kaynaştırma öğrencisi ile çalıştıkları bir eğitim öğretim yılı sonunda yapılan sınıf değişikliğinden dolayı öğrencinin akademik gelişimi hakkındaki görüşlerini belirleyebilmek için öğretmenlere “Kaynaştırma öğrencisi ile çalıştığınız bir eğitim öğretim yılı sonunda yapılan sınıf değişikliğinden dolayı öğrencinizin akademik gelişimi hakkındaki düşünceleriniz nelerdir” sorusu sorulmuştur. Öğretmenlerin yanıtlarından elde edilen bulgular Tablo 5'te sunulmuştur.

Tablo 5. Sınıf Öğretmenlerinin Kaynaştırma Öğrencisi ile Çalıştıkları Bir Eğitim Öğretim Yılı Sonunda Yapılan Sınıf Değişikliğinden Dolayı Öğrencinin Akademik Gelişimine İlişkin Görüşleri

Kod	f
Akademik başarının olumsuz etkilenmesi kaygısı	16
Öğrencinin yeni öğretmene alışması ve eğitime yeniden başlaması sürecinden kaynaklanan zaman kaybı	8
Görüş bildirmeyen	4
Akademik ve kişisel gelişimin olumlu etkilenir	1

*Bazı öğretmenler birden fazla yanıt vermiştir.

Sınıf öğretmenlerinin kaynaştırma öğrencisi ile çalıştıkları bir eğitim öğretim yılı sonunda yapılan sınıf değişikliğinden dolayı öğrencinin akademik gelişimine ilişkin görüşleri incelediğimizde 16 sınıf öğretmenin kaynaştırma öğrencisinin gelişimine yönelik “Akademik başarının olumsuz etkilenme kaygısı” ortak görüş olarak belirlenmiştir. SÖ27; “...Öğrencimi tanıyıp bir yıl boyunca gerekli desteği vermiş, hangi yönlerde zayıf olduğunu tespit edip, öğrencinin kabul ettiği yöntemlerle ona özel ilgi göstermiş kişi olarak bir sonraki yıl yeni öğretmeninde bunları tespit edip uygulamaya başlamasına kadar zaman kaybı ve akademik yönden kötü etkilenme olasılığı artacaktır...” görüşü ile öğrencinin akademik gelişimi hakkındaki kaygısını belirtirken aynı zamanda 8 sınıf öğretmenin görüş belirttiği “Öğrencinin yeni öğretmene alışması ve eğitime yeniden başlaması sürecinden kaynaklanan zaman kaybı” konusunda da endişesini belirtmektedir. Bu iki görüşleri destekleyen SÖ18; “...Kesinlikle kaygı duyuyorum. Sil baştan başlamak gerekir. Tekrardan alışma ve eğitim açısından en baştan başlaması gerekir...”, SÖ7; “...Benim sınıftaki bir öğrenci hem benimle hem arkadaşlarıyla kaynaşmış ve eğitim programı uygulamışsak yıl sonunda başka bir öğretmen ile devam etmesi öğrencinin öğretmenin tanıyana kadar ve arkadaşlarını benimseyene kadar akademik gelişimi durur diye düşünüyorum...” görüşleri ile birbirlerinin görüşlerini desteklemişlerdir. 4 sınıf öğretmeni görüş bildirmez iken, 1 sınıf öğretmeni SÖ23; “...Kaynaştırma öğrencisinin akademik başarısının arttığı ve kişisel gelişiminde olumlu ilerlemeler

elde ettiğini söyleyebilirim...” görüşü ile akademik ve kişisel gelişimin olumlu etkilendiğini belirtmiştir.

Sınıf Öğretmenlerinin Kaynaştırma Eğitimi Alan Öğrencilerin Sınıf Tekrarı Yapması Hakkındaki Görüşlerine İlişkin Bulgular

Sınıf öğretmenlerinin kaynaştırma eğitimi alan öğrencilerin sınıf tekrarı yapması hakkındaki görüşlerini belirleyebilmek için öğretmenlere “Kaynaştırma eğitimi alan öğrencilerin sınıf tekrarına ilişkin görüşleriniz nelerdir” sorusu sorulmuştur. Öğretmenlerin yanıtlarından elde edilen bulgular Tablo 6’da sunulmuştur.

Tablo 6. Sınıf Öğretmenlerinin Kaynaştırma Eğitimi Alan Öğrenciler İçin Sınıf Tekrarı Yapmasına İlişkin Görüşleri

Kategori	Kod	f
Destekliyorum	Tanı grubuna/ Öğrencinin gelişim özelliklerine bağlı olarak değişebilir (şarta dayalı)	8
	Sadece 1. Sınıfta yapılan tekrarın faydalı olacağına inanılıyorsa (şarta dayalı)	6
	Temel becerileri kazanamaması halinde/şartıyla (şarta dayalı)	2
Desteklemiyorum	Sınıf arkadaşlarının değişmemesi için	6
	Motivasyonu kırılabilir	2
	Destek özel eğitim sağlanarak düzelebilir	2
	Öğrencinin kendi gelişiminin takibi ve değerlendirilmesi gerektiği için	1

Sınıf öğretmenlerinin kaynaştırma eğitimi alan öğrencilerin sınıf tekrarına ilişkin görüşleri incelendiğinde “Destekliyorum” yanıtı veren 16 sınıf öğretmenlerinin tamamının, desteğinin bir şarta dayalı olduğu ortaya çıkmıştır. 12 sınıf öğretmeni ise “Desteklemiyorum” yanıtı vermiştir.

“Destekliyorum” yanıtı veren sınıf öğretmeni SÖ5; “...1. Sınıf ve tekrar yaparsa öğrenileceğini düşünüyorsak olabilir. Diğer sınıflarda genellikle etmemesi gerektiğini düşünüyorum. Tanı gurubu da önemli bir kriter olmalı. Örneğin; Gelişim geriliği yaşayan bir çocuk 1. Sınıfta belki tekrar ederek gelişimini ilerletebilir...” görüşü ile kaynaştırma öğrencisinin sınıf tekrarını öğrencinin tanısının göz önüne alınarak yapılması gerektiği belirterek hem “Tanı grubuna/ Öğrencinin gelişim özelliklerine bağlı” hem de “Sadece 1. Sınıfta yapılan tekrarın faydalı olacağına inanılıyorsa” görüşü ile şartlara dayalı desteğini belirtmiştir. SÖ12; “...Destekliyorum fakat bu öğrencilerin yetersizlik türüne göre karar verilmelidir. Ayrıca bu öğrencilerin fiziksel durumlarına göre belirlenmelidir...” SÖ19; “...Öğrenme gücü olan bir öğrencinin sınıf tekrarı yapması onun için daha faydalı olabilir...” görüşleri ile öğrencinin tanısının önemine vurgu yapıldığı görülmektedir. “Sadece 1. Sınıfta yapılan tekrarın faydalı olacağına inanılıyorsa” şartıyla desteklediğini belirten sınıf öğretmenlerinden SÖ25; “...Bence sınıf tekrarı bir seneye kalırsa doğrudur. Sürekli aynı sınıfı tekrarlattığımızda öğrenciye duygusal ve fiziksel yönden uygun olmadığını düşünüyorum...” SÖ14; “...Akademik başarısızlıklardan dolayı sınıf tekrarını doğru bulmuyorum. Ama özellikle 1. Sınıfta okuma-yazma becerisini kazanamamışsa ve yapacağı sınıf tekrarının ona faydalı olacağını düşünüyorsam, sınıf tekrarı yapmasını uygun bulurum...” SÖ28; “...1. Sınıfta olabilir. Okuma yazmayı öğrenebilsin diye. Ama diğer sınıflarda gerekli değildir. Çünkü kaynaştırmaya katılan öğrenciyi sınıfa göre değil, kendi akademik gelişimi ile değerlendirmeliyiz...” şeklinde görüşlerini belirtmişlerdir. Eğer öğrenci “Temel becerileri kazanamaması” şartıyla sınıf tekrarını destekleyen SÖ21; “...Eğer okuma-yazma, dört işlem konularında “ kendi

seviyesine uygun” beceri düzeyine gelmemişse sınıf tekrarının uygun olduğunu düşünüyorum...” şeklinde görüşünü belirtmiştir.

“Desteklemiyorum” görüşünü bildirenlerden 6 sınıf öğretmeni “Sınıf arkadaşlarının değişmemesi için” sınıf tekrarını desteklemediklerini belirtmiştir. Bu görüşlerini SÖ2; “...Bence sınıf tekrarı olması gereksizdir. Kaynaştırma öğrencisinin aldığı sınıf arkadaşları ile devam etmesinin daha uygun olduğunu düşünüyorum...”, SÖ17; “...Kaynaştırma eğitiminin esas amacı öğrencinin kendi akranları ile eğitim alıp sosyalleşmesi olduğundan, çok gerekli olmadıkça sınıf tekrarı yaptırılmaması gerektiğini düşünüyorum...”, SÖ22; “...Kaynaştırma öğrencileri için sınıf tekrarının uygun olduğunu düşünmüyorum. Faydalı olan, kendi yaşlılarıyla aynı sınıfta eğitim almaya devam ederek kendini geliştirebileceği kadar geliştirmesi ve sosyalleşmesidir...” şeklinde belirtmişlerdir. 2 sınıf öğretmeni ise kaynaştırma öğrencisinin sınıf tekrarının “motivasyon kırıcı” olduğunu belirtmiştir. Bu görüşü belirten SÖ6; “...Sınıf tekrarı yapılmamalı. Zaten yavaş ilerleyen bir öğrenci için biktirici ve motivasyonunu kırıcı olabilir. Alabileceği, kazanabileceği temel becerileri büyük oranda kazanmış ise onun için yeterlidir...”, SÖ15; “...Kaynaştırma eğitimi alan öğrencilerin sınıf tekrarı yapmalarının uygun olmadığını ve öğrencinin motivasyonunu olumsuz etkileyeceğini düşünüyorum...” şeklinde motivasyonun önemini belirtmiştir. “Özel destek eğitim sağlanarak düzelebilir” görüşünü belirten 2 sınıf öğretmeninden SÖ1; “...Normal öğrencilerde bile sıkıntı oluyor. Özel çocukların sınıf tekrarını desteklemiyorum. Sosyal duygusal durumlar açısından etkilenir. Daha yakında ilgilenmek şarkı ile üst sınıfa geçirilmeli. Normal öğrenciler bu durumu anlayabilir fakat onlar anlamayabilir. Özel eğitim öğretmeni desteğiyle kurtarılabilir...” görüşü ile özel eğitim desteğinin önemini belirtmiştir. Sınıf tekrarını desteklemediğini belirten 1 sınıf öğretmeni SÖ4; “...Sınıf tekrarı olayı mantıksız. Sürekli gelişim takibi olması gerekir ve kendi içinde değerlendirme yapılması gerekir...” görüşü ile tek bir sınıf öğretmenin “Öğrencinin kendi gelişiminin takibini ve değerlendirmesini” yapması gerektiğini belirtmiştir.

Tartışma ve Sonuç

Sucuoğlu (2006) “Öğrencinin özelliklerine/performansına bağlı olarak uyarlamalar yapılmadığı zaman, özel gereksinimli öğrencinin genellikle sınıfın başarısız bir öğrencisi olarak kalacağı, öğretim yılındaki kazanımlarının son derece az olacağı, belki de hiç olmayacağı” şeklinde belirterek kaynaştırma öğrencileri için yapılan öğretim uyarlamalarının önemini belirtmiştir. Bu görüş altında sınıf öğretmenlerinin kaynaştırma eğitimi alan öğrenci-öğrencileri için öğretim uyarlamaları yaparken yaşadıkları güçlüklerle ilişkin, öğretmenlerin öğretim uyarlamalarında yaşadıkları güçlüklerin en başında kaynaştırma öğrencisinin öğretim esnasında verilen görevi tamamlaması için daha fazla zamana ihtiyaç duyulması sonucu ortaya çıkmaktadır. Sınıf öğretmenlerinin öğretim uyarlamaları yaparken öğrenciye zaman ayıramadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuç ile sınıf öğretmenlerinin öğrencinin yetersizliğinden kaynaklı eğitim sürecinde kaynaştırma öğrencisine yeteri kadar zaman ayıramazken, öğretim uyarlamaları yaparken de kaynaştırma öğrencisine yeteri kadar zaman ayıramadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuçlar çalışmanın diğer alt amaçları ile paralellik göstermektedir. Ayrıca sınıf öğretmenlerinin materyal eksikliğinden ve sınıfın fiziksel yapısından kaynaklı güçlük yaşadığı sonucuna ulaşılmıştır. KKTC’de Vilda

ve ark. (2019) yaptıkları çalışmada öğrencilerin yetersizlik düzeylerine göre sınıf içi düzenlemeler yapılması gerektiği sonucuna ulaşmışlardır. Bu bağlamda sonuçlar benzerlik göstermekle birlikte, KKTC’de yapılan iki araştırmanında benzer sonuç göstermesi önemli görülmektedir.

Her yıl yapılan sınıf öğretmeni değişikliğinin kaynaştırma öğrencisi üzerinde oluşturduğu etkisine ilişkin, sınıf öğretmenlerinin büyük çoğunluğunun ortak görüşü ile her yıl yapılan sınıf öğretmeni değişikliğinin kaynaştırma öğrencisi üzerinde olumsuz etki yarattığı sonucuna ulaşılmıştır. Olumsuz etki yarattığını düşünen öğretmen, yeni öğretmen ve öğrencinin birbirini tanıması için geçen sürenin kayıp bir süre olacağını düşünmektedirler. Olumlu etki yaratacağını düşünen öğretmenler küçük bir grup iken, bu konuda kendini kararsız hissedenler ise kararsızlıklarının sebebini “eğer öğretmeni ile uyumlu ve çalışmalar iyi ise olumsuz etki yaratacağını, eğer öğretmeni ile uyum ve çalışmaları kötü ise öğrenci için olumlu etki yaratır” şeklinde açıklamaktadırlar. Bu konu ile ilgili alanyazına bakıldığında her yıl düzenli ve sürekli yapılan sınıf öğretmenliği değişikliğinin kaynaştırma öğrencisi üzerinde ne gibi bir etkisinin olduğuna dair araştırmaya rastlanmamıştır.

Saygı (2007) Kuzey Kıbrıs’ta özel eğitim ve kaynaştırma adlı çalışmasında özel eğitim yasanının olmayışından ve gerekliliğinden bahsederken, mutlaka bu yasanın çıkması gerektiğini belirtmiştir. KKTC Milli Eğitim Yasası, Milli eğitim sistemini Düzenleyen Genel Esaslar 2. Bölüm Madde 11’de, bireylerin eğitimlerinin yaşam boyunca sürmesi esası ile birlikte “Gençlerin eğitimleri yanında, hayata ve iş alanlarına olumlu bir biçimde uymalarına yardımcı olacak önlemler ile yetişkinlerin sürekli eğitimlerini sağlayıcı önlemler almak temel bir eğitim görevidir. Bu görev, örgün, açık ve yaygın eğitim kurumlarında, iş birliği ve eşgüdüm içinde ve belirli plan ve programlar izlenmek suretiyle yerine getirilir” ifadesiyle eğitimde süreklilik vurgulanmaktadır. İlgili madde okul hayatından sonraki eğitim süreçlerinin ele alınmasını ve program dâhilinde yürütülmesi gerektiğini içermesine rağmen, eğitimin herkes için sürekli ve program dâhilinde düzen içinde yapılması önem arz etmekte olduğu düşünülmektedir. KKTC’de özel eğitim yasanın olmamasına rağmen KKTC Milli Eğitim Yasasının ilgili maddesi göz önünde alındığında sınıf öğretmenlerinin her yıl düzenli ve sürekli değişmesi hususunda geçici düzenlemeler oluşturulabilir. Hali hazırda oluşturulmaya çalışılan özel eğitimle ilgili yasa tasarını ile ilgili olarak Abbasoğlu (2016), öğretmenlerin KKTC’de özel eğitim ile ilgili oluşturulan yasa tasarısı hakkında sınırlı bilgiye sahip oldukları, ancak bu yasanın gerekli olduğu, şu anki öğretmenler yasanın da özel eğitim alanı için yeterli olmadığını belirtmiştir. KKTC’de Kaynaştırma eğitimi veren sınıf öğretmenlerinin yapılan yasal düzenlemeler ile ilgili bilgi sahibi olup olmadıkları sonuçlarına ulaşan araştırmalar incelendiğinde Gökalp (2019) ve Tabaklar (2017) yaptıkları çalışmalarda sınıf öğretmenlerinin çoğunun mevzuat ve politikalara hâkim olmadıkları sonuçlarına ulaşılmıştır. Öte yandan KKTC öğretmen yasanın incelendiğinde 4. kısım madde 31’de müdür, müdür muavini ve sorumlu öğretmenlerin görev ve sorumluluklarını belirten “Eğitim ve öğretim etkinlikleri ile diğer okul etkinliklerini düzenlemek ve ders programlarının uygulanmasını sağlamak” ve “Öğretmenlere, okutacakları sınıf veya dersleri belirlemek ve yürütecekleri okul etkinliklerini göstermek” ifadeleri dikkate alındığında sınıfında kaynaştırma öğrencisi bulunan sınıf öğretmenlerine gerekli

düzenlemeleri sağlamaktadırlar. Ayrıca KKTC Milli Eğitim Yasası ikinci bölüm, milli eğitimin ilkelerini açıklayan madde 10'da belirtilen "*Durumları dolayısıyla özel eğitime gereksinimleri olan çocukları ve gençleri, topluma yararlı kılacak biçimde yetiştirmek ve onlara sağlıklı, dengeli ve güçlü bir kişilik kazandırmak amacıyla, çağdaş ve bilimsel eğitim yöntem ve olanakları gözetilerek, gerek okul içinde gerekse okul dışında gerekli koruyucu, güçlendirici, geliştirici ve yetiştirici önlemler alınır*" ifadesi önemli görülerek okul içerisinde gerekli düzenlemelerin okul müdürlerinin yanında, okul dışında da ilgili birimlerin düzenlemeleriyle sürekli ve düzenli olarak sınıf öğretmeni değişikliğinin kaynaştırma öğrencisi üzerindeki olumsuz etkilerinin azaltılabileceği düşünülmektedir.

Sınıf öğretmenlerinin kaynaştırma öğrencisi ile çalıştıkları bir eğitim öğretim yılı sonunda yapılan sınıf değişikliğinden dolayı öğrencinin akademik gelişimine ilişkin, sınıf öğretmenlerinin çoğunluğu öğrencinin akademik gelişiminin olumsuz etkileneceği yönünde kaygı duymaktadır. Bazı öğretmenler ise öğrencinin yeni sınıf öğretmenine alışması, eğitime yeniden başlaması sürecinde kaynaklanan zaman kaybının oluşacağını belirtmişlerdir. Bu bildirimler çalışma içerisinde benzerlik göstermektedir.

Destek belirten öğretmenler ise, öğrencinin tanı ve gelişim özelliklerine, sadece birinci sınıfta ve okuma yazma gibi temel becerileri kazanmaları halinde sınıf tekrarının yapılmasını şartlı olarak desteklemişlerdir. Sınıf öğretmenlerinden birkaçının bu görüşü desteklemediği sonucuna ulaşılmıştır. Bu görüşe destek belirtmeyen öğretmenler ise, öğrencinin sınıf arkadaşlarının değişmemesi ve motivasyonlarının kırılmaması yönünde bildirimde bulunmuşlardır. Araştırmanın verilerinden elde edilen sonuçlar ışığında okul yönetimlerinin sürekli ve düzenli olarak sınıf öğretmenleri ile gerekli düzenlemeleri yapıp önlemler alması, kaynaştırma eğitiminde özel gereksinimli öğrencilere yönelik gerekli fiziksel düzenlemeler ve öğrencilerin gereksinimlerine uygun materyal desteği sağlamalıdır. Kaynaştırma öğrencileri için okul içi yönetici-öğretmen-veli iletişim ve işbirliği artırılmalıdır. Araştırma sınıf öğretmenleri ile sınırlı tutulduğundan, benzer çalışmaların okul yöneticileri, branş öğretmenleri ve aileler ile de yapılması konunun daha geniş çerçevede ele alınıp çözüm önerileri getirilmesi açısından önemli görülmektedir.

Kaynakça

- Abbasoğlu, S. (2016). *Özel eğitim ve kaynaştırma eğitimi uygulanan ilkokullarda özel eğitim hizmetlerinin öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Lefkoşa: Yakın Doğu Üniversitesi.
- Altun, T. ve Filiz, T. (2020). Sınıf öğretmenlerinin özel gereksinimli öğrencilerin eğitimine yönelik görüşlerinin incelenmesi. *Trakya Eğitim Dergisi*, 10(1), 1-22.
- Altunışık, R., Coşkun, R., Bayraktaroğlu, S., & Yıldırım, E. (2007). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri: SPSS uygulamalı*. Ankara: Sakarya yayıncılık.
- Ataseven, B. (2012). Nitel bilimsel araştırmalarda veri kalitesinin önemi. *Marmara Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 34(2), 543-564.
- Avramidis, E. ve Kalyva, E. (2007). Yunan öğretmenlerinin özel gereksinimli çocukların normal okula dahil edilmesine yönelik tutumları. *Avrupa Özel Eğitim Dergisi*, 22(4), 367-389.
- Avramidis, E. ve Norwich, B. (2002). Teachers' attitudes towards integration/inclusion: A review of the literature. *European Journal of Special Needs Education*, 17(2), 129-147.
- Babaoğlu, E. ve Yılmaz, Ş. (2010). Sınıf öğretmenlerinin kaynaştırma eğitimindeki yeterlikleri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 18(2), 345-354.
- Battal, İ. (2007). *Sınıf öğretmenlerinin ve branş öğretmenlerinin kaynaştırma eğitimin ilişkin yeterliliklerinin değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Afyonkarahisar: Afyonkarahisar Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Batu, E.S., Kırcaali-İftar, G. ve Uzuner, Y. (2006). The opinions and suggestions of teachers who are working in a vocational school about inclusion. *Ankara University Faculty of Educational Sciences Journal of Special Education*, 5(2), 33-50.
- Can Ateş, R. (2019). *Engelli politikalarında sivil toplum kuruluşlarının rolü: KKTC örneği*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara: Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.
- Cankaya, Ö, ve Korkmaz, İ. (2012). İlköğretim I. kademedeki kaynaştırma eğitimi uygulamalarının sınıf öğretmenlerinin görüşlerine göre değerlendirilmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13(1), 1-16.
- Creswell, J.W. (2002). *Eğitim araştırması: Nicel planlama, yürütme ve değerlendirme* (s. 676). Upper Saddle River, NJ: Prentice Hall.
- Creswell, J.W. (2013). *Steps in conducting a scholarly mixed methods study*. DBER Speaker Series, 48. digitalcommons.unl.edu/dberspeakers/48.
- Creswell, J.W., & Nitel, A.D. (2017). *Nicel ve karma yöntem yaklaşımları*. Çeviri Editörü: Selçuk Beşir Demir, Ankara: Eğiten Kitap.

- Esmer, B., Yılmaz, E., Güneş, A.M., Tarım, K., & Delican, B. (2017). Sınıf öğretmenlerinin kaynaştırma öğrencilerinin eğitimine ilişkin deneyimleri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 25(4), 1601-1618.
- Friend, M. (2013). *Special education: Contemporary perspectives for school professionals*. Pearson Higher Ed.
- Friend, M. ve Bursuck, W.D. (1999). *Including students with special needs*. Boston: Allyn & Bacon.
- Gökalp, T. (2019.) *Öğretmenlerin kaynaştırma uygulamalarındaki yeterlilikleri ve kaynaştırma eğitimi ile ilgili duygu tutum ve kaygıları arasındaki ilişkinin incelenmesi (KKTC Örneği)*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Lefkoşa: Yakın Doğu Üniversitesi.
- Güleryüz, B. (2014). *Sınıf öğretmenlerinin ve sınıf öğretmeni adaylarının kaynaştırma eğitimine ilişkin görüşlerinin belirlenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Zonguldak: Bülent Ecevit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- KKTC İstatistik Kurumu (2011). *Nüfus ve Hayati İstatistikler*. stat.gov.ct.tr/IST-YIL-2019.aspx web sitesinden 20.01.2022 tarihinde indirilmiştir.
- KKTC MEB (2006). *Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı, Kuzey Kıbrıs'ta Özel Eğitim-Önce İnsan*. Lefkoşa: Milli Eğitim ve Kültür ve Kültür Bakanlığı İlköğretim Dairesi Müdürlüğü Özel Eğitim Birimi Yayını Yönetmeliği.
- Kwapy, J.E. (2004). *Attitudes Toward Inclusive Education By K-12 Regular and Special Education Techers*. A Dissertation Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree Doctor of Philosophy Capella University.
- Lewis, R.B., Wheeler, J.J., Carter, S.L. (2017). *Teaching students with special needs in general education classrooms*. Pearson.
- Nacaroğlu, G. (2014). *Okul öncesi kaynaştırma eğitimi uygulamalarının öğretmen tutumlarına göre incelenmesi: Gaziantep ili örneği*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gaziantep: Gaziantep Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Saygı, M. (2007). Kuzey Kıbrıs' ta özel eğitim ve kaynaştırma [Special education and mainstreaming in north Cyprus]. *Journal of National Education*, 1, 53-64.
- Sucuoğlu, B., & Kargın, T. (2006). *İlköğretimde kaynaştırma uygulamaları*. Morpa Kültür Yayınları.
- Şimsek, H., & Yıldırım, A. (2001). *The reform of pre-service teacher education in Turkey*. In R. G. Sultana (Ed.), *Challenge and change in the Euro-Mediterranean region: Case studies in educational innovation* (pp. 411-430). New York: Peter Lang Publishing Inc.
- Tabaklar, F. (2017). *Sınıf öğretmenlerinin kaynaştırma uygulamalarındaki yeterliliklerinin belirlenmesi (KKTC Örneği)*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Lefkoşa: Yakın Doğu Üniversitesi.
- Tavşancıl, E. ve Aslan, E. (2001). *Sözel, yazılı ve diğer materyaller için içerik analizi ve uygulama örnekleri*. İstanbul: Epsilon Yayınevi.

- Turnbull, A.P., Turnbull, H.R., Wehmeyer, M.L., ve Shogren, K.A. (2020). *Exceptional Lives: Practice, Progress, & Dignity in Today's Schools*. Pearson Education, Incorporated.
- Türkiye Ulusal Engelliler Veri Tabanı (UEVT) (2020). erisilebilirlik.prohes.com.tr/blog/turkiyede-ulusal-engelli-veri-tabanina-gore-nufusun-13-u-yani-9-milyon-engelli/26 web sitesinden 20.04.2022 tarihinde indirilmiştir.
- Vilda, M., İrdem, K., Ustam, F., Çamlıca, A., Gözügüzel, Ö.D., Cellatoğlu, B.B., ... ve Dervişoğulları, K. (2019). İlkokul öğretmenlerinin işbirlikli öğrenmeye yönelik görüşlerinin belirlenmesi. *International Journal of New Trends in Arts, Sports & Science Education*, 8(4), 113-125.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2011). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (8. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yılmaz, E., & Melekoğlu, M.A. (2018). Kaynaştırma eğitiminin yasa ve uygulamalardaki durumunun Türkiye ve Avrupa bağlamında değerlendirilmesi. *Osmangazi Journal of Educational Research*, 5(1), 1-17.